

Η ευθραστότητα της εφηβείας

Άννα Κοκκέβη

Αναπλ. Καθηγήτρια Α΄ Ψυχιατρικής Κλινικής
Παν/μίου Αθηνών

Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
16 Φεβρουαρίου 2010

Τυπικά χαρακτηριστικά της εφηβείας που κάνουν το άτομο ευάλωτο

- Η **περιέργεια** : ωθεί τον έφηβο στην αναζήτηση νέων εμπειριών με συχνή συνέπεια τους τραυματισμούς, τη χρήση ουσιών.
- Η **συναισθηματική δυσφορία** : μπορεί να οδηγήσει στην προσπάθεια ανακούφισής της μέσω της χρήσης ουσιών, ή στην αυτοκαταστροφική συμπεριφορά
- Η **αυξημένη ευαισθησία ως προς την εικόνα του εαυτού** : μπορεί να οδηγήσει σε διαταραχές της διατροφής (π.χ. ψυχογενής ανορεξία)
- Η **ανάγκη αποδοχής από τους φίλους** : απομακρύνει τον έφηβο από την οικογένεια με ότι αυτό μπορεί να συνεπάγεται όταν η ομάδα των φίλων έχει αρνητικά χαρακτηριστικά.

Προβληματισμοί γονέων

Τι θα πρέπει να κάνω; Το παιδί μου

Άρχισε να καπνίζει

Μέθυσε για πρώτη φορά, θα το επαναλάβει;

Πήρε ναρκωτικά

Δεν τα πάει καλά στο σχολείο

Κάνει σκασιαρχείο

Έφυγε από το σπίτι

Κοιτάζει πολλές ώρες τηλεόραση

Κάθετε με τις ώρες στον Η/Υ

Θέλει να κάνει τατουάζ

Ονειρεύεται να υποβληθεί σε αισθητική χειρουργική

Το κοροϊδεύουν στο σχολείο

Το ενδιαφέρει μόνο η μουσική, τίποτα άλλο

Χρησιμοποιεί άσχημες λέξεις

Θυμώνει με το παραμικρό. Είναι επιθετικό και βίαιο

Έκανε απόπειρα αυτοκτονίας

Έχει πρόβλημα με το φαγητό: Είναι βουλιμικό ή είναι ανορεκτικό

Οι παρέες του δεν είναι καλές

Δεν έχει όρεξη για τίποτα, κοιμάται την ημέρα

Έχει σεξουαλικές σχέσεις

Πανελλήνιες έρευνες στον εφηβικό πληθυσμό

ΕΛΛΑΔΑ

ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ESPAD Πανελλήνιο δείγμα
~10.000 έφηβοι ηλικίας 14-18 ετών
[1984, 1993, 1998, 2003, 2007]

Δείγμα ~ 100.000 εφήβων
ηλικίας 16 ετών από 35
χώρες

HBSC Πανελλήνιο δείγμα
~ 4.000 έφηβοι ηλικίας 11,13,15 ετών
[1998, 2002, 2006]

Δείγμα ~ 100.000 εφήβων
ηλικίας 11, 13, 15 ετών
από 41 χώρες

Προβληματικές συμπεριφορές στους εφήβους

Σωματική Υγεία

Διατροφή – σωματικό βάρος

Υπέρβαροι

20% των αγοριών και 7% των κοριτσιών

Εικόνα του σώματος (θεωρούν ότι είναι παχείς)

31% των κοριτσιών και 22% των αγοριών

Κάνουν δίαιτα

23% κοριτσιών και 11% αγοριών

Δεν τρώνε πρωινό κάθε μέρα

49% των αγοριών και 61% των κοριτσιών

Σοβαροί τραυματισμοί περισσότερες από δύο φορές (12 τελευτ. μήνες)

14% των αγοριών και 6% των κοριτσιών

Ψυχοκοινωνική υγεία

Σχολική προσαρμογή

Σχολική αποτυχία (επανάληψη της ίδιας τάξης)

13% των αγοριών και 10% των κοριτσιών

Συμμετοχή σε εκφοβισμό άλλων μαθητών (bullying) (2 τελευτ. μήνες)

33% των αγοριών και 16% των κοριτσιών

Θύματα εκφοβισμού (bullying) (2 τελευτ. μήνες)

26% των αγοριών και 22% των κοριτσιών

Αδικαιολόγητες απουσίες (σκασιαρχείο) τουλάχιστον 5 φορές (τελευτ. μήνα)

14% των αγοριών και 10% των κοριτσιών

Διαταραχές συμπεριφοράς

Επιθετική συμπεριφορά

13% των αγοριών και 2,2% των κοριτσιών

Αντικοινωνική συμπεριφορά

8% των αγοριών και 0,7% των κοριτσιών

Διαταραχές συναισθήματος

Ψυχοσωματικά συμπτώματα

54 % των κοριτσιών και 40% των αγοριών

Καταθλιπτικό συναίσθημα

Ένα στα 2 κορίτσια και ένα στα 4 αγόρια νιώθουν συχνά μελαγχολικά

Απόπειρα αυτοκτονίας

10% των αγοριών και 21% των κοριτσιών

Πήραν ηρεμιστικά ή υπνωτικά με ιατρική σύσταση

4,3%

Υπερβολική ενασχόληση με Η/Υ, TV

Ασχολούνται με τον Η/Υ τουλάχιστον 3 ώρες την ημέρα

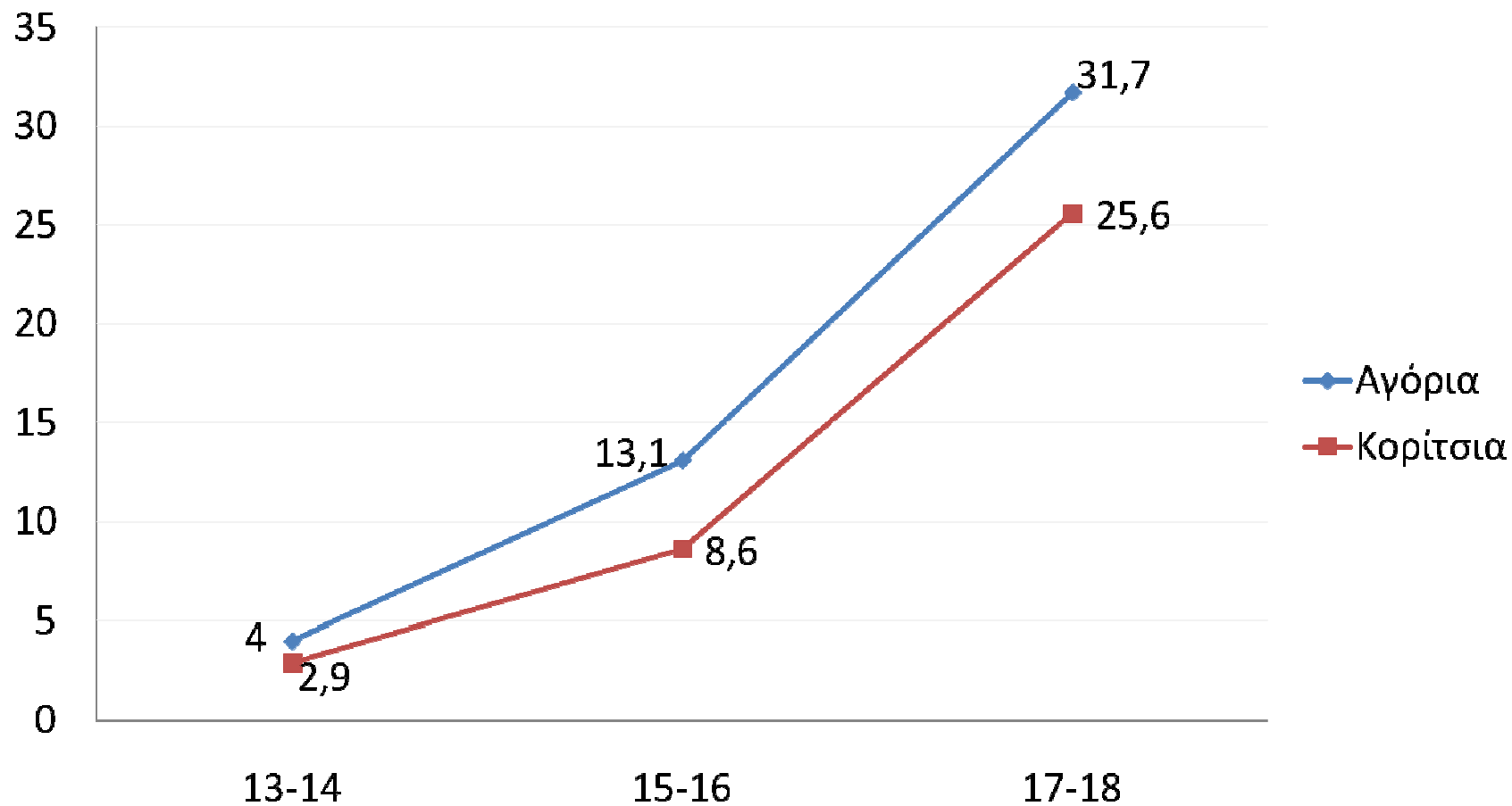
23,6% των αγοριών και 7,7% των κοριτσιών

Βλέπουν TV τουλάχιστον 4 ώρες την ημέρα

21,7% των αγοριών και το 14,4% των κοριτσιών

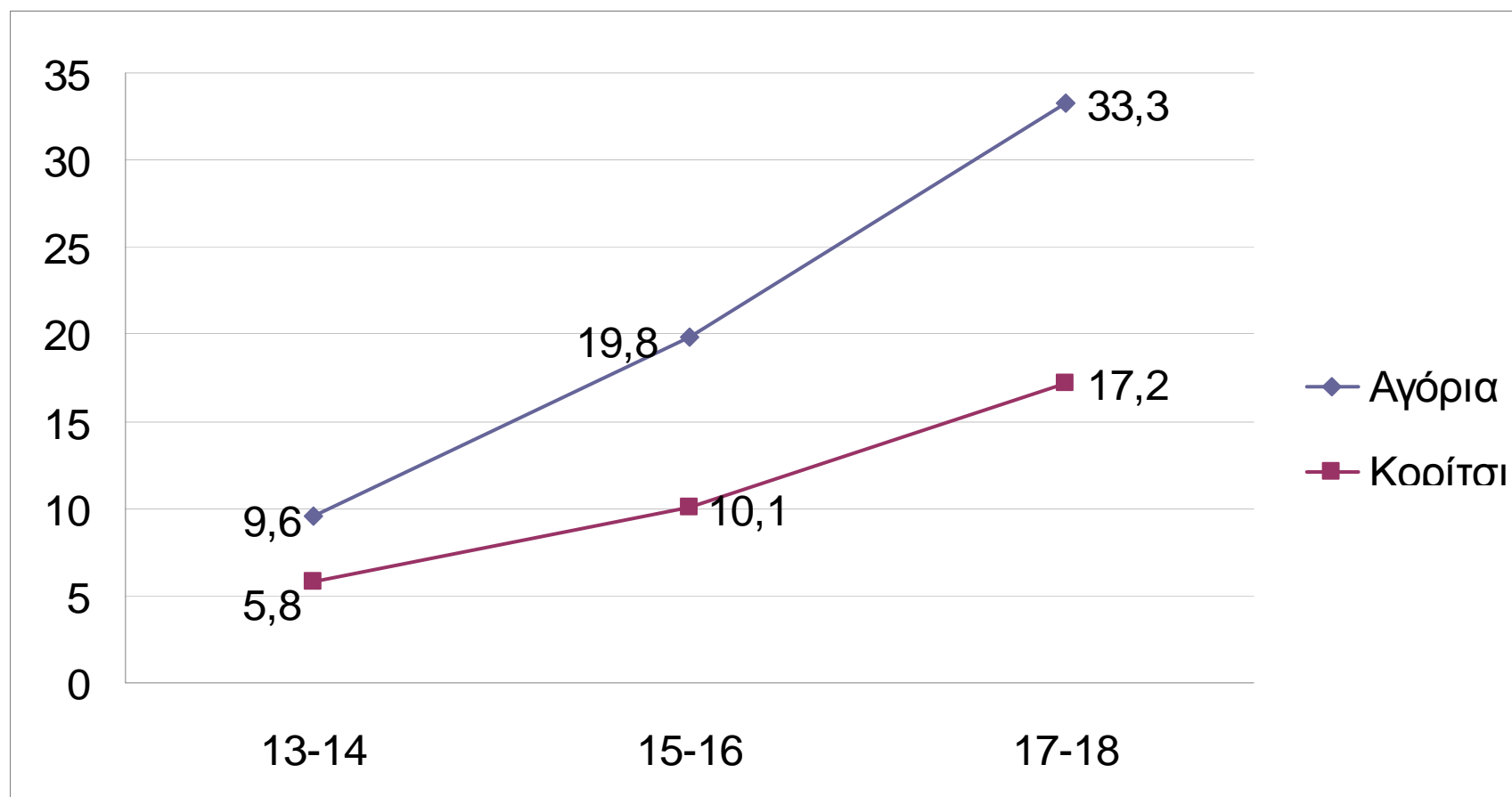
Κάπνισμα

≥ 11 τσιγάρα την ημέρα (14-18 ετών)

Κατανάλωση Αλκοόλ

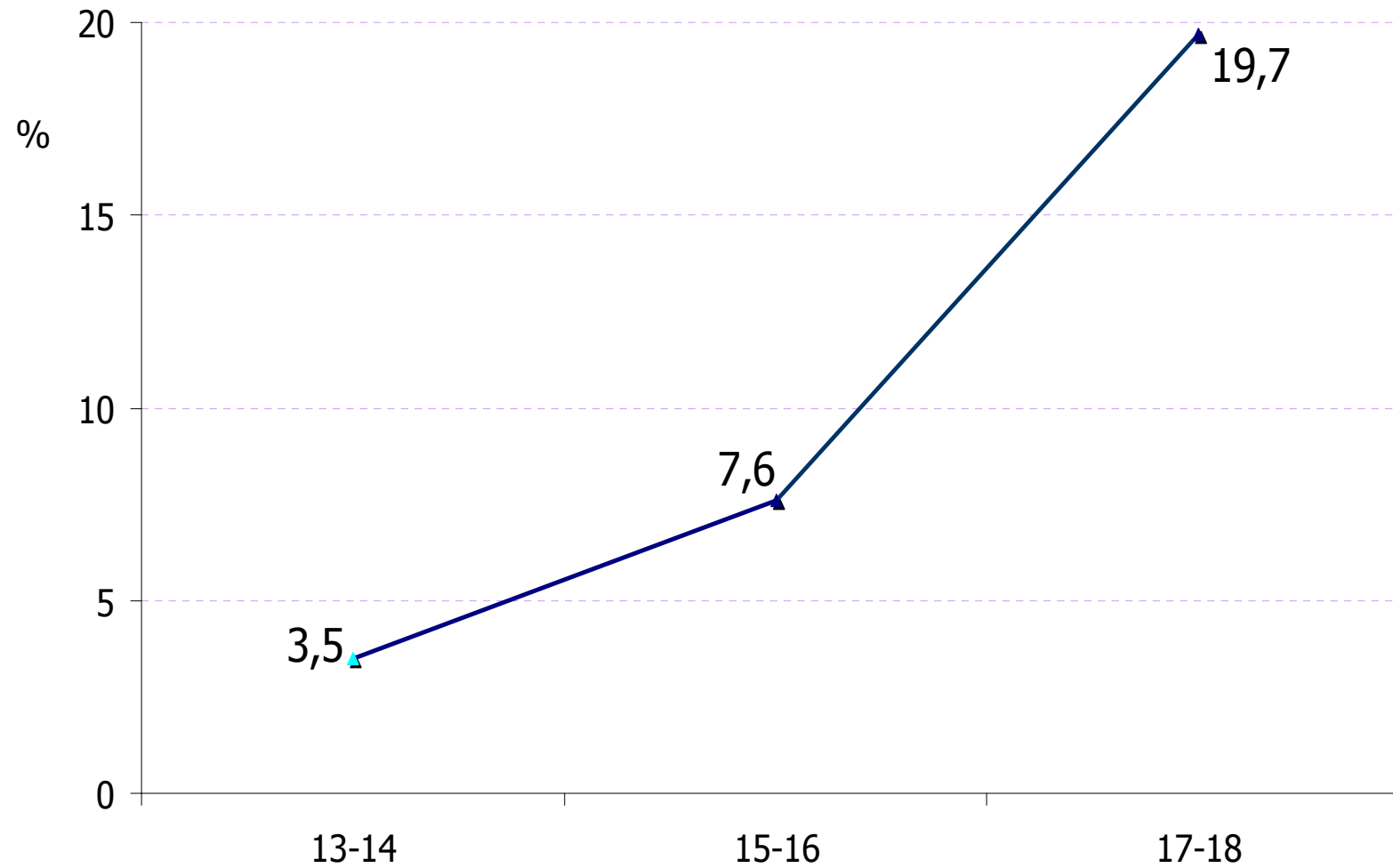
≥ 10 φορές τον τελευταίο μήνα (14-18 ετών)

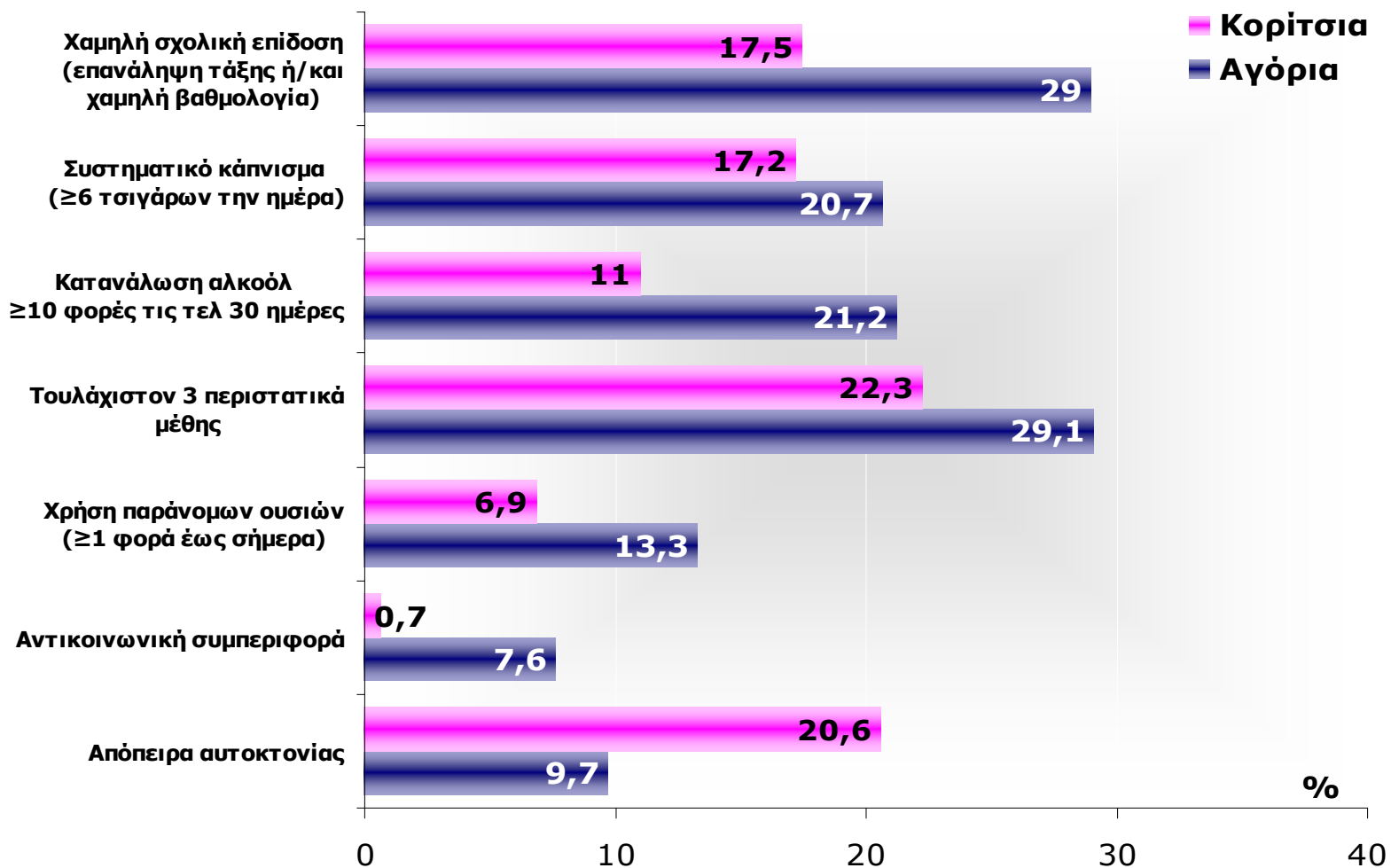
Η χρήση παράνομων ουσιών στους εφήβους

- Ένας στους 10 εφήβους 14-18 ετών έχει εμπειρία με χρήση παράνομων ουσιών
- Στην ηλικία των 17-18 ετών έχουν εμπειρία με ναρκωτικά ένα στα τέσσερα αγόρια (26,4%) και ένα στα επτά κορίτσια (13%)
- Συγκριτικά με αυτούς που έχουν δοκιμάσει 1-2 φορές, σημαντικά λιγότεροι αναφέρουν συχνή χρήση ή κατάχρηση παράνομων ουσιών, αν και αυξάνει όλο και περισσότερο ο αριθμός των μαθητών που κάνουν συχνότερη χρήση
- Η κάνναβη παραμένει η επικρατέστερη παράνομη ουσία μεταξύ των εφήβων
- Η Ελλάδα εμφανίζει χαμηλότερα ποσοστά στη χρήση και ιδίως στην κατάχρηση εξαρτησιογόνων ουσιών συγκριτικά με τις άλλες χώρες

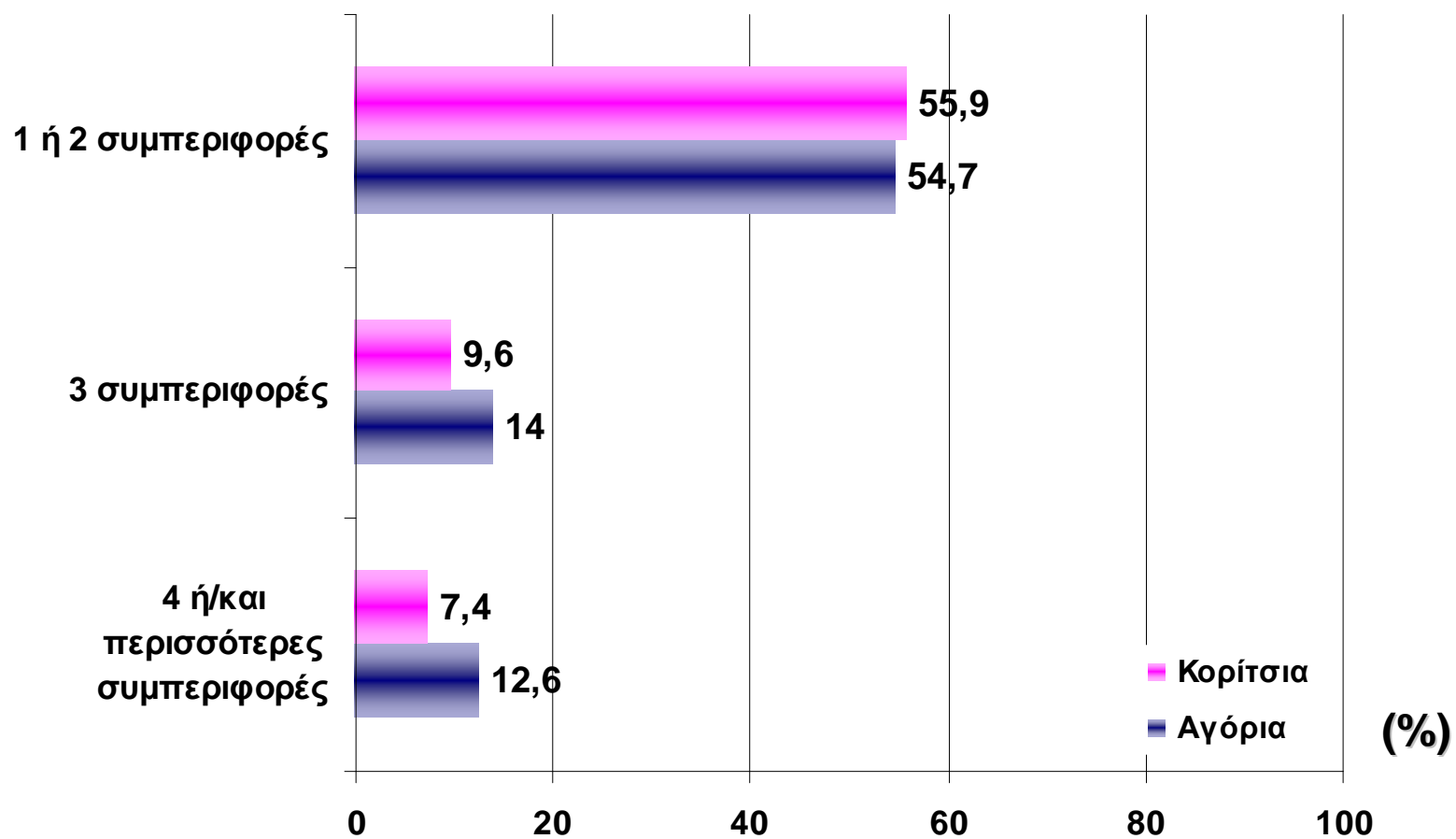
Χρήση οποιασδήποτε παράνομης ουσίας ≥ 1 φορά σε όλη τη ζωή (14-18 ετών)

Ποσοστό εφήβων 14-17 ετών που έχει εκδηλώσει κάποια συμπεριφορά κινδύνου

Συνύπαρξη συμπεριφορών υψηλού κινδύνου (14-18 ετών)

Κοινοί προσδιοριστικοί παράγοντες στις περισσότερες συμπεριφορές υψηλού κινδύνου

Κοινωνικοδημογραφικοί, περιβαλλοντικοί και ατομικοί παράγοντες που συνδέονται με τις περισσότερες από τις εξεταζόμενες συμπεριφορές είναι:

- φύλο
- εθνικότητα
- τόπος διαμονής
- αντικομφορμιστικές πεπαιθήσεις
- αντικοινωνική (βίαιη) συμπεριφορά
- χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών
- προβλήματα στις σχέσεις των εφήβων με τους γονείς και τους καθηγητές
- φυγή από το σπίτι
- καταθλιπτικό συναίσθημα
- πρόωρες σεξουαλικές σχέσεις
- αδικαιολόγητες απουσίες από το σχολείο

ΧΡΗΣΗ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΟΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ ΑΠΟ ΕΦΗΒΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

Νεότερα στοιχεία από την έρευνα ESPAD στην Ελλάδα και σε άλλες 34 χώρες

Α. ΚΟΚΚΕΒΗ, Α. ΦΩΤΙΟΥ, Γ. ΚΙΤΣΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ

